

Tocqueville deel 2

Theo Meereboer
&
Petra Bolhuis

Maieutiek 2017 college-10

Tocqueville

“De democratie onderrichten, waar mogelijk haar overtuigingen nieuw leven inblazen, haar zeden zuiveren, haar bewegingen regelen, haar gebrek aan ervaring geleidelijk vervangen door kennis van publieke zaken, haar blinde instincten door kennis van haar ware belangen, haar staatsbestel aanpassen aan tijd en plaats, het wijzigen naargelang de omstandigheden en de mensen: dat is vandaag de eerste plicht die is opgelegd aan hen die de samenleving leiden. Er is behoefte aan een nieuwe politieke wetenschap voor een geheel nieuwe wereld. Maar daaraan denken wij nauwelijks: staande in het midden van een snelstromende rivier richten wij de blik hardnekkig op enkele wrakstukken die men nog op de oevers ziet liggen, terwijl de stroom ons meesleurt en ons achterwaarts naar de afgrond duwt.” (blz. 23)

Maieutiek 2017 college-10

Kijken naar de verschillen

- De filosofie; Locke versus Rousseau,
- De kerk; de nieuwe orde versus de te bestrijden oude macht,
- De centrale overheid; afwezig of sluitstuk versus overheerser of bron van emancipatie.

Maieutiek 2017 college-10

Andere kleinere verschillen, maar met grote gevolgen

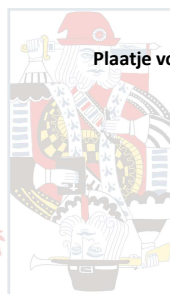
- Toetsing aan de grondwet
- Geweldsmonopolie
- Negatieve of juist positieve vrijheid (zie slottekst p.6)

Maieutiek 2017 college-10

Individualisme en de *politics of the household*

Plaatje tegen AZC

Plaatje voor blijven fam. Q

Maieutiek 2017 college-10

Tirannie van de meerderheid en mild despotisme

Plaatje rookverbod horeca

Plaatje sigaretten op borreltafel 70iger jaren

Maieutiek 2017 college-10

Populisme

- Volk, elite en gevaarlijke anderen
- Geen eigen programma richting de toekomst
- Verlies van waarden, waarheid en eenheid
- “(...)staande in het midden van een snelstromende rivier richten wij de blik hardnekkig op enkele wrakstukken die men nog op de oevers ziet liggen, terwijl de stroom ons meesleurt en ons achterwaarts naar de afgrond duwt.”(23)

Maieutiek 2017 college-10

Vershil Amerika-Europa

- Trump heeft wel de racisten en vreemdelingen haters en conservatieven nodig om een meerderheid te krijgen, maar zijn echte ‘gevaarlijke anderen’ zijn diegenen die niet bijdragen aan het nut.
- Gebaseerd op Rand juicht hij de rijken toe ongeacht hun ras of sekse, zij horen bij het project ‘Lets make America great again’.

Maieutiek 2017 college-10

Vershil Amerika-Europa

- Europa heeft wel degelijk een racistische populistische beweging. De vijandige vreemdelingen zijn de (vermeende) niet eigen bevolking,
- In de strijd tegen die groepen worden populistten meer pro vrouwen- en homo-emancipatie dan ze daarvoor waren. Ook de verbinding met het Joodse erfgoed wordt nu meer positief gelabeld.

Maieutiek 2017 college-10

De elite in Amerika en Europa

- de verschillende vormen van populisme hebben niet alleen andere vijandige vreemden ook de elite tegen wie zij zich afzetten verschilt;
- in Amerika de intellectueel (versus de ondernemer)
- In Europa de progressieve kosmopoliet (versus nativisme (combinatie van nationalisme en xenofobie))

Maieutiek 2017 college-10

Succes van de democratie

‘Veel mensen krijgen het veel beter’, voorspelde Tocqueville.

Maieutiek 2017 college-10

Kwetsbaarheid van de democratie

- Vrijheid, gelijkheid, broederschap:
- Vrijheid zal ondergeschikt raken aan de gelijkheid
- Aristocratische belangeloze inzet voor het welbegrepen eigenbelang zal door het nastreven van individuele welvaart verdwijnen.
- Er is behoefte aan broederschap die gericht is op meer dan korte termijn eigenbelang en die het anders zijn van de ander en de vrijheid koestert.

Maieutiek 2017 college-10